

י"ט מר חשון תשפ"ז \ גיליון 491

בראשית - וירא

הפטרה: "ואשה אחת מעישי בני הנביאים"
{ מלכים ב, ד' }

לרפואה שלמה

מיטלי בת עליזה
טליה אסתר בת אלינור
הרב אליהו רפאל בן סעדה
ינון יהודא חי בן ורד רוזה
אפרים יהודא בן רייזל
רבי יוסף בן עישה
רבי יצחק בן ימנה
רחלי בת חניה

השבת אנו נקרא בפרשה : על עקידת יצחק, שהקדוש ברוך הוא אמר לאברהם "קח נא את בנוך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המדינה והעלהו שם לעלה על אחד ההרים אשר אמר אליך". ואכן, אברהם משכים בבוקר, ומגיע להר המוריה, שם עוקד את יצחק, לוקח את המאכלת לשחוט את בנו, וברגע הקריטי, רגע לפני שאברהם שוחט את יצחק, מגיע מלאך ה' ואומר לאברהם, "אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה, כי עתה ידעתי כי ירא אלוהים אתה", "וישא אברהם את עינו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו ולך אברהם ויקח את האיל והעלהו לעלה תחת בנו, ויקרא מלאך ה' אל אברהם שניית מן השמים, ויאמר בי נשבעתי נאם ה' כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנוך את יחידך, כי ברוך אברהם והרבה אברהם את זרעו ככוכבי השמים וכו'. והשאלה נשאלת, מדוע מלאך ה' בירך את אברהם רק בהתגלות השנייה לאחר שהוא הקריב את האיל? מדוע לא בירך אותו המלאך מיד בהתגלות הראשונה לאחר שבא לשחוט את יצחק, אותה התגלות שבה המלאך ניגלה ואמר לו "אל תשלח ידך אל נער", הלא כבר אז ראוי היה לברך את אברהם, לאחר מסירות הנפש שגילה! וכי האיל יותר חשוב מיצחק, שרק לאחר ששחט את האיל רק אז זכה אברהם לברכה על ריבוי זרעו ככוכבי השמים? בכדי להבין זאת, נקדים במעשה שהיה בירושלים לפני כשבעים שנה, בימי השלטון של הבריטים בירושלים, המעשה אירע עם הגאון הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל, שכידוע היה כרם של האסירים. רבי אריה היה הולך לבקר חולים ואסירים בבתי חולים ובבתי הסוהר, בכדי לעודד את רוחם ולהיות עמם בשעות הקשות. לילה אחד, הטילו הבריטים עוצר לילי, והיה אסור לאזרחים להסתובב ברחובות העיר. רבי אריה לוי לא שת לבו לעוצר, ויצא לבקר אסיר יהודי שהיה עצור "בקישלה", שהיה אז בית המעצר של המשטרה הבריטית בשער יפו בירושלים. בדרכו לשער יפו, עצרו אותו שני שוטרים בריטים, אחד מהם יהודי והשני גוי, השוטר היהודי שהכיר את הרב ואת מעשי החסד שלו, רצה להתיר לו להמשיך בדרכו, והסביר לשוטר הגוי כי הרב הישיש אין לו כוונות זדון נגד השלטון, וכי כל מטרת הליכתו היא לעודד אנשים קשי יום חולים ומסכנים. אך השוטר הגוי לא הסכים לזאת, ופקד עליו לשוב מיד לביתו. הרב הסתובב לאחוריו, אך מצא דרך עוקפת בפריצת גדר צדדית, וניסה לעבור משם, אך גם שם תפסוהו שני השוטרים הנ"ל, כשהם רואים את הרב הישיש מנסה בכוחו הדל לטפס על הגדר כדי להגיע לקישלה. מיד קפץ השוטר הגוי, ולתדהמת הרב והשוטר היהודי, אמר לרב, בבקשה כבוד הרב! אתה יכול לעבור וללכת למקום חפצך! התפלא השוטר היהודי ושאל את חברו, מה הביא אותך לשנות את דעתך? ענה לו השוטר הגוי, בתחילה סברתי כי הרב עושה זאת למטרת ריווח כספי או טובת הנאה, ולכן לא התרתי לו, אך עכשיו כשראיתי את מסירות הנפש שלו, ואת הסיכון שלקח בכדי לנסות בכל דרך לבקר את העציר, הבנתי כי הדבר בנפשו וכוונותיו הם לשם שמים, שהרי יכול היה לפטור את עצמו בטענה שזו עת סכנה, ואין הדבר בידו, אך אם הוא מוכן לסכן את נפשו למען יהודי אחר שאין הוא מכירו כלל, ואין הוא מותר על רעיון הביקור, אכן איש קדוש הוא ולכן התרתי לו לעבור. לאור הדברים נבין את אשר שאלנו, אברהם נצטווה להעלות את בנו לעולה ועשה כן. אלא שברגע האחרון אמר לו המלאך, "אל תשלח ידך אל הנער", הרי שאדם אחר היה ממחר לקחת מיד את בנו וחוזר הביתה מיד, ולא מתמהמה רגע אחד נוסף בהר המוריה, שמא יצו עליו שוב אחרת. אך אברהם נשאר במקומו, ולא אומר "ברוך שפטרנו", אלא מנסה להביא קרבן אחר, לפחות את האיל. כאן גילה אברהם שאין הוא מקיים את המצוות בכוח, וברגע שהוא פטור חוזר הוא לשגרה, אלא אדרבא, הגם שכבר אינו מצווה על הקרבת יצחק, בכל זאת רצונו להקריב קרבן אחר, כאן גילה אברהם את רצונו ואהבתו לעשות את רצון ה' באמת, ולכן רק אז זכה לברכה של מלאך ה'. למדנו מי שרוצה לדעת אם הוא עושה רצון ה' מאהבה או בכוח, המבחן הוא בשעה שהוא פטור, כגון בשעת חולי או אונס הפוטר אותו מן המצווה, האם הוא שמח ואומר ברוך שפטרנו, או שהוא מרגיש צער, אמנם אני פטור, אך הפסדתי מצווה. שבת שלום ומבורך.

פתגם השבוע

"ההצלחה לא תושג
אלא אחרי עמל"
{ רבי משה אבן עזרא }

זמני כניסת ויציאת השבת

רבינו	צאת	כניסת	
תם	שבת	השבת	
18:06	17:28	16:16	ירושלים
18:05	17:30	16:32	תל אביב
18:06	17:28	16:24	חיפה
18:08	17:30	16:34	באר שבע
18:07	17:31	16:24	אילת





" חכמת הפרצוף "

" אור החיים הקדוש "

" וְיְהִי כְהוֹצִיאֶם אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶט עַל נַפְשָׁךְ אֶל תִּבְטֵט אַחֲרֶיךָ וְאַל תַּעֲמֹד בְּכָל הַפֶּכֶר הַהָרָה הַמֶּלֶט פֶּן תִּסָּפֶה."

'צדיקים יכולים להכיר חטאי האדם בסימני פניו'

מבואר בדברי רבינו האור החיים הקדוש: שהמלאכים הכירו על פניו של לוט את התיעוב, ולכן הזהירו אותו שלא יחזיר פניו לסדום, כי אז יכירו מלאכי המשחית על פניו את עוונותיו.

וזה לשון קודשו: 'הטעם, לצד כי הכרת פני האדם תענה בו מה פעל, לזה לא יחזיר פניו למול העיר, כי שם המשחיתים, ויכירו בו סימן התיעוב, ואין לו זכות להינצל מהם, וצא ולמד מה עלתה לאשתו'. ובפרשת ויגש כותב רבינו הקדוש: 'כי הכרת פנים תענה באיש, וכמו כן מצינו לצדיקים שלמים וכן רבים שהכירו ברושם הפנים מעשה אדם'. ובוה מפרש מה שאמר יעקב אבינו ליעקב 'אחרי ראותי את פניך כי עודך חי' שרק אחרי שראה את פני יוסף, והכיר ברושם וצורת פניו הקדושים של יוסף, שהוא באותו צדקות ולא נשתנה דיוקנו הטהורה ממה שהיה, ולכן אמר יעקב אבינו 'אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך' שהוא ראה והכיר בפניו של יוסף, 'כי עודך חי' שהוא עדיין בצדקותו, ואינו חס ושלוש רשע שנקרא מת. ובפרשת יתרו מפרש רבינו הקדוש את הפסוק 'לא תעשה לך פסל', שלא תפסול את הצלם אלוקים שיש לך, ואז יהיה אסור להסתכל עליך, כי רוח הטומאה שורה על פניו של אדם רשע, ומי שמסתכל בו נמשך מטומאתו. ובפרשת כי תבוא מפרש רבינו הקדוש את הפסוק 'והיו בך לאות ולמופת', וזה לשונו: 'כי העובר עבירה אחת נרשמת על מצחו'.

בהקשר לכך יסופר, שרבינו אור החיים הקדוש סבל רדיפות וייסורים כמעט כל ימיו עד שעלה לארץ הקודש, וכפי שהוא מספר בהרחבה בהקדמה לספריו הקדושים, שהיו לו רדיפות 'מיום עמדו על דעתו' גם מיהודים שהציקו וציערו אותו. בספר 'מסעות ירושלים' **מסופר,** כי כשעלה האדמו"ר ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש זצ"ל להשתטח בציונו הקדוש של רבינו בהר הזיתים, סיפר כי אחד מהסיבות שאנשים רדפו אותו, כי הוא היה מכיר על המצח שלהם את העבירות שלהם, והיה מוכיח אותם על כך. דרך אגב מסופר שאמר עוד, שציונו הקדוש של רבינו ממוקם, באותו מקום ששפכו את ה'ידשן' של המזבח בזמן שבית המקדש היה קיים, ולכן המקום קדוש ומסוגל ביותר.

הבית השלם

הרב שמעון שמש שליט"א – יועץ זוגי וחינוכי: 052-7162999



זוגיות בפרשת השבוע

גרש את האמה הזאת, ואת בנה... כל אשר תאמר לך שרה שמע בקולה! 14 שנה לפני כן, שרה אמנו כעסה על הגר שפָּחַתָּה שזלזלה בשרה. היא עינתה אותה בכל מיני עינויים עד שברחה מן הבית, וחזרה שוב, בציווי המלאך. ועכשיו הבן פרא-אדם שלה צוחק! על יצחק בכל מיני עניינים שלא עולים בקנה אחד עם החינוך הטהור של בית אברהם ושרה. בנוסף כדברי המפרשים, ישמעאל צוחק על יצחק **שאינו מיוחס** לאביו אברהם, וזאת מתוך ציטוט דברי אמו הגר ששמע ממנה. במלים אחרות ישמעאל אומר ליצחק, אינך הבן המיוחס של אברהם אבינו ואילו אני – ישמעאל, **הנני הבן החוקי והבכור** שלו **ולי** מגיעה **פי-שניים** אם לא את **כל הירושה**... כאן שרה אמנו לא יכולה להתאפק ולהשאיר אותם בביתה, בפרט את האמא שכך "מחנכת" את הבן התכשיט שלה: **גרש את האמה הזאת** ואת בנה, כי לא יירש... הפעם השפחה הזו הגזימה ביותר, **ועדיין** מתנהגת במנהגה הראשון שמזלזלת **בי ועכשיו בבני**, עד כדי שמבזה אותי ואת בני, ועוד להוציא **עלי ועל בננו** שם-רע ולתכנן לרשת את בית אברהם!! וכך הקב"ה מסכים לדברי שרה ומצווה על אברהם לשמוע בקול שרה ולבצע את חוק גירוש משפחות המחבלים... לאברהם אבינו איש-החסד, קשה לגרש את בנו. בכל זאת הוא בנו ואהובו, שמשתדל כל כך לחנך אותו במצוות, ולהתוות לו דרך נכונה בחיים על פי רצון השם יתברך, **ולשווא!** מצד אחד אמנם הוא מיוחס לאברהם אבינו על כל המשתמע **ואמור** להיות נמשך אחרי טבעו. ומאידך הוא מיוחס אחרי אמו המצרית המיוחסת לכנען הארור, ויש להשתדל **לנקות** ולטהר אותו מכל נטייה וזיקה למגרעות הטבע שלח כנען ומצריים, ולשווא! אבל עיני הבדולח של שרה בוחנת כל זאת ואיננה מוכנה להשלים עם המצב שבנה יצחק יצטופף בכפיפה אחת עם פרא-אדם כזה. ואמנם, בסוף ימיו ישמעאל חזר בתשובה, אבל עד אז, היה יכול להרוס ולקלקל מאוד את יצחק שעליו אמר הקב"ה "ביצחק יקרא לך זרע". בנסיבות הללו קשה מאוד להכריע בבית מי מִבֵּין ההורים "צודק" בחינוך, עד כי דרושה התערבות של השם יתברך שלפניו נגלו כל התעלומות. אבל אצלנו בבית, יש לנהל שיח קבוע בין ההורים על כל מה שמתרחש עם הבנים, וכל תופעה מוזרה להביא ל"שולחן הדיונים" ולהחליט על דרכי-חינוך המקובלים ביניהם. ממה להזהיר וממי להרחיק. את מה לעודד ואת מה לבקר, ולהוביל את החינוך הטהור של ילדינו. ועוד, בימינו אלו... בהצלחה!

לרפואה שלמה . אמן.
קסם לאה חיה בת אלה
ולהצלחת אשר בן
יהודית מלכה וב"ב.



הלכות - ילקוט יוסף הלכות נשיאת כפים .

אם היו מניין בתחילת החזרה, ויצאו מקצתם, ונשארו רוב מנין והש"צ ממשיך בחזרה, אין לכהנים לישא את כפיהם, שאין להם להתחיל בברכת כהנים כשאין מניין בבית הכנסת. אבל אם היה מניין, והתחילו הכהנים בברכתם, ויצאו מקצת מהעשרה, אין לכהנים להפסיק, אלא ימשיכו את ברכת כהנים אף שאין שם מניין.

אין העליה לדוכן מעכבת, ולכן גם במקום שאין דוכן, מצוה על הכהנים לברך את ישראל בנשיאת כפים גם אם עומדים על הקרקע. ורק כשאפשר הדבר בנקל שהכהנים ישאו כפיהם באופן שיעלו על דוכן, מצוה מן המובחר לעשות כן.

כשם שמצינו בעבודת בית המקדש שיש חיוב על הכהנים לברך את ישראל פעם אחת בבוקר אחר קרבן תמיד של שחר, כך הוא החיוב בזמן הזה, לברך את ישראל פעם אחת ביום. ואם עלה פעם אחת ביום, שוב אינו עובר בעשה אף אם אמרו לו עלה.

כהן שנשא כפיו בברכת כהנים כדת, וברצונו לישא כפיו שנית באותו יום בצבור אחר, [או פעם שלישית], אף על פי שאינו חייב, שכבר יצא ידי חובת המצוה בנשיאת כפיו הראשונה, מכל מקום רשאי לברך שנית אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וכו', ולברך ברכת כהנים, ואפילו אם יש שם כהנים אחרים הנושאים כפיהם. וכן כהן שעלה לדוכן בשחרית, חוזר ועולה לדוכן במוסף בשבתות וימים טובים וראשי חודשים, וכל שכן בצבור אחר. והרי זה דומה למצות ציצית ותפילין, שאף שיוצא ידי חובתו בלבישתם והנחתם פעם אחת ביום, מכל מקום כל פעם שחוזר ללבשם מקיים מצוה ומברך עליה. וכן המנהג, ובמקום מנהג אין לומר "ספק ברכות להקל".

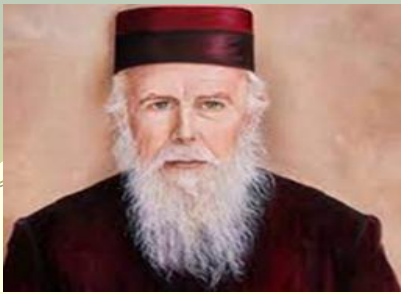
כהן שעדיין לא התפלל שחרית, ונכנס לבית הכנסת ומצא שהשליח צבור הגיע בתפלת החזרה לברכת רצה, אין התפלה מעכבת אותו מלישא כפיו, לפיכך יעקור רגליו כשאומר השליח צבור רצה, ובסוף ברכת מודים יברך ברכת כהנים. (אבל אם מצא את השליח צבור בברכת מודים, לא יעלה לדוכן, שכל כהן שלא עקר רגליו ברצה שוב אינו עולה לדוכן). ואם עדיין לא הספיק הכהן לברך ברכות התורה, נכון שיברך תחלה ברכות התורה בין רצה לברכת כהנים, ואחר כך ישא כפיו ויברך ברכת כהנים. ואם לא יספיק לברך ברכות התורה, רשאי לישא כפיו גם בלא ברכות התורה. ואם הכהן חושש פן יעבור זמן קריאת שמע, יקרא לפחות פרשה ראשונה של קריאת שמע, או אפילו פסוק ראשון עם ברוך שם וכו', בין רצה לברכת כהנים, בטרם ישא כפיו. ואפילו אם הוא חושש שיעבור זמן תפלה, אם אמרו לו לעלות, יעלה לדוכן ויברך ברכת כהנים, שברכת כהנים היא מצוה מן התורה, והתפלה מדרבנן, מאחר שכבר התפלל ערבית מאמש, ויצא ידי חובת תפלה מן התורה. ועוד שיש לתפלת שחרית תשלומין במנחה. ואם לא אמרו לו לעלות ילך חוץ לבית הכנסת ויתפלל.

המנהג פשוט בארץ ישראל שהכהנים נושאים כפיהם בכל יום בין בימי החול בין בשבתות וימים טובים. ומרן הבית יוסף השבח השביח מנהג זה. אולם חלק מהאשכנזים בערי הגליל בארץ ישראל לא נהגו לישא כפיהם בימי החול. אבל יותר נכון שגם הם ינהגו לישא כפיהם בכל יום, כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל. וכיום קהלות רבים בחוץ לארץ מבני עדות המזרח גם כן נוהגים שהכהנים נושאים כפיהם בחול כמו בשבת. וקהלות שנהגו בחו"ל שלא לישא כפיהם בכל יום, מותר להם

לשנות ממנהגם, ולהנהיג נשיאת כפים בכל יום. וכל שכן שאם הכהן כבר עלה, דשוב לא ירד. [וכהן שנקלע בחו"ל למקומות שאין הכהנים נושאים כפיהם, אין צריך שיצא מחוץ לבית הכנסת סמוך לברכת כהנים].

מחנכים גם את הקטנים שיעלו לדוכן לישא כפיהם יחד עם הגדולים. [ומחנכים אותם גם בברכה, ואין כאן חשש ברכה לבטלה]. אבל קטן לא ישא כפיו כשהוא כהן יחיד בבית הכנסת, ורק אם יש שם גם כהנים גדולים הקטן ישא כפיו עם הגדולים. ואם יש שם כהן אחד גדול, וכהן אחד קטן, אין השליח צבור מקריא "כהנים". ורק כשיש לפחות שני כהנים גדולים, אזי השליח צבור מקריא "כהנים".

יש נוהגים שכהן רווק אינו עולה לדוכן לישא כפיו בברכת כהנים, לפי שהכהן המברך את ישראל צריך שיהיה שרוי בשמחה ובטוב לבב, ואמרו חז"ל ביבמות כל השרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה, שנאמר ושמחת אתה וביתך. אולם המנהג בכל ארץ ישראל וגלילותיה שגם כהן רווק נושא כפיו ומברך ברכת כהנים. והמחמיר בזה אינו אלא מן המתמיהים, שחומרא הבאה לידי קולא היא, כי הנמנע מלישא כפיו מפסיד מצות עשה מן התורה החשובה כשלש מצות עשה לפיכך כהנים רווקים שבאו מחוץ לארץ ממקומות שנהגו שרווקים אינם נושאים כפיהם, הואיל וזכו לעלות לארץ ישראל חייבים לנהוג כמנהג ארץ ישראל לישא כפיהם, ולא יאבדו בידים מצוה יקרה וחשובה זו. ובפרט שכן פסק מרן השלחן ערוך שקבלנו הוראותיו. והמברך ישא ברכה מאת ה'.



"הגאון רבי רפאל ברוך טולדנו זצ"ל"



אשר נפוץ בקרב עדות המזרח. מתורתו והנהגותיו: נשאת ונתת באמונה? הרב רפאל טולדנו נהג לומר, "חז"ל אמרו שבתחילת דינו של אדם בעולם הבא ישאלו אותו, 'נשאת ונתת באמונה?'. ומסתבר שהתכוונו לשאלה כזו: האם נשאת ונתת בדברי תורה באמונה באמת, היינו מתוך רצון לקלוע לאמיתות של תורה?". תורת אמת: הרב טולדנו היה אומר, "השוחד כתוב בו 'ויסלף דברי צדיקים', ורש"י מפרש 'דברים מצודקים'. לדעתי שני הדברים הם היינו הך. כשהלומד משוחד בפירושו, הוא ינסה להלביש כוונות מסולפות בדברי הצדיקים אותם הוא לומד." הלנת שכר מעכבת תפילה: בספרו "קיצור שולחן ערוך השלם" כתב הרב טולדנו: "מנהג האר"י ז"ל שלא להתפלל מנחה עד שפורע שכר שכיר ולשלם לכובסת שכרה." העני קודם: יום אחד פנתה אל הרב רפאל ברוך טולדנו אשתו בבקשה שייתן לה כסף לטיפול שיניים. הרב שאל אותה אם הטיפול דחוף ומשהשיבה בשלילה ביקש ממנה להמתין, כי אין בידו כרגע הכסף הדרוש. לאחר כמה רגעים הגיע עני לבקש את עזרתו. ראה הרב את מצב שיניו והמליץ לו לטפל בהן, אך העני אמר שאינו יכול לשלם בעבור טיפול כזה. שמע זאת הרב ונתן לו את מלוא הסכום הנחוץ. לאחר שהלך כעסה אשתו, "כיצד אמרת לי, אשתך, שאין לך כסף לטיפול שיניים בשבילי, ואילו לעני, שהיום כאן ומחר שם, נתת מיוזמתך את כל הסכום?" השיב לה הרב טולדנו, "היא הנותנת. העני הזה לא ישוב עוד, ומכיוון שראיתי ששיניו במצב קשה ועומדות להירקב, דבר שיגרם לו סבל רב, מצאתי הסכום הנדרש לו. את, לעומת זאת, אשת חיקי, נוות ביתי, החיה עמי, ואם לא תתקני שינייך השבוע, נוכל לתקן בשבוע הבא." ואהבתם את הגר: פעם אחת נכנסה אליו גיורת ובפיה שאלה. משיצאה סיפרו לו שהמדובר בגיורת. כעס על בני ביתו ואמר שאילו ידע היה מכבדה ביתר שאת, שהרי בתורה נאמר "ואהבתם את הגר". משפחתו: רבים מצאצאיו משמשים כרבנים וראשי ישיבות. פעם פגשו הרב וולבה ושאל באיזה "שיטה" הוא חונך את בניו נכדיו שהוא זכה לכאלו ת"ח ענה לו הרב לא שיטה ולא שטות אלא תפילה ודמעות ושוב תפילה ודמעות! את בנו הצעיר ואת נכדיו שלח ללמוד בישיבת פוניבז'. בנו הרב יוסף היה רב קהילת "עטרת ברוך" בבני ברק. בנו הרב יעקב טולדנו היה ראש ישיבת "חזון ברוך". וכן הקימו את ישיבת אור ברוך הישיבות קרויות על שמו. רבי רפאל ברוך נפטר ב"ח בחשוון תשל"א, לאחר מחלה שנמשכה מספר שבועות. ונקבר בבית הקברות של נציבי ישיבת פוניבז' בבני ברק.

הרב נולד במקנס שבמרוקו בשנת תר"ן, לרבי יעקב טולדנו ולחנה לבית סודרי. משפחת טולדנו היא משפחת רבנים ותיקה ממגורשי ספרד, שמקורה בטולדו. נישא לרחל, בתו של הרב שלום עמאר. ולזוג נולדו שני בנים. רבו המובהק היה רבי חיים ברדוגו. למד מוסר אצל רבי חיים משאש. וקבלה אצל רבי יוסף אלקובי. בהיותו כבן 18 התמנה לדיין במקנס ובגיל 27, לאחר פטירת אביו, נתמנה לאב בית הדין ולרבה הראשי של העיר. במסגרת תפקידו קיבל ממלך מרוקו חסן השני את עיטור "וויסאם עלאוית" והממשלה הצרפתית העניקה לו את עיטור לגיון הכבוד. השם רפאל נוסף לו בשנת תר"צ, לאחר שחלה. הנהגתו: סיפר עמיתו ובן-גילו רבי יוסף משאש, רבה של העדה הספרדית בחיפה, שהתרוועע עם רבי רפאל ברוך בילדותו. כשמלאו לרבי ברוך עשר שנים, חלה במחלה אנושה. נכנסתי לבקר, והיה גונח בקול גדול מרוב כאבים, הגניחות הקלו מעט את סבלו. לפתע הבחין באביו רבי יעקב שנכנס אל חדרו וחדל. האב שהה בחדרו שעה ארוכה, הילד במיטתו התפתל בייסורים, אבל החריש דומם. כשיצא האב התחיל שוב לגנוח ולזעוק. שאלתי אותו: מדוע שמת מחסום לפיך? והשיב: נזהרתי, שלא אצער את אבא...כיוצא בזה: מעשה שבא לסעודת-מצוה של סיום מסכת, ונמנע מלאכול, עד שלחצו עליו הידידים לגלות מדוע איננו אוכל. הסביר להם רבי רפאל ברוך שהוא שרוי בתענית היום. שאלו אותו: מה ראית להתענות? ענה להם: נוכחתי כשאדם פלוני מתווכח עם אבא בבית דינו ופגע בכבודו, הוכחתי את האיש וגערתי בו, אבל אבא מיחה בי והצטער על שהעלבתי, אצומה איפוא כדי לכפר על שגרמתי צער לאבא... הרב טולדנו הקים מוסדות בעירו: "ביקור חולים" אשר הגיש סיוע רפואי לעניים חנים; "דובב שפתי ישנים" בית דפוס שבו הוציא לאור ספרים של חכמי מרוקו; "שובו בנים" תנועה לחזרה בתשובה; "מלביש ערומים" אספקת ביגוד לעניים ולנזקקים; ו"מוהר הבתולות" סיוע לחתנים ולכלות. לחם על אופייה הדתי של קהילתו. הקים ישיבה לבני הכפרים והעיירות הסמוכות. נהג להגיע לכפרים כדי לאסוף תלמידים לישיבה זו. ודאג לכל מחסורם, החל בביגוד ומזון וכלה בטיפול רפואי. מדי יום מסר שיעורי תורה בבית מדרשו לפני כ-150 משתתפים, ובימי שישי היה מחלק בעצמו לעניים כספים אשר גבה מתושבי העיר. היה מזרז את הסוחרים לסגור את חנויותיהם לקראת שבת. בארץ ישראל: בשנת תשכ"ג עלה רבי רפאל ברוך לישראל במסגרת השיירות החשאיות אשר הבריחו יהודים ממרוקו לארץ ישראל, הוא התיישב בעיר בני ברק, תחילה בשכונת זיכרון מאיר, ובסוף ימיו בשכונת רמת אהרון. דרש דרשות התעוררות וחיזוק בקרב עולים ממרוקו ביישובים שונים כדי להשפיע עליהם לשלוח את בניהם לישיבות. היה מזוהה עם אגודת ישראל. השתתף בכנסייה הגדולה החמישית בשנת תשכ"ד ונשא בה נאום שבו ביכה את מצב הנוער הספרדי העולה לארץ ונוטש את מורשת אבותיו. הוא הטיל את האחריות על הציבור החרדי וזעק: "ואיך אעלה אל אבי והנער איננו אתי". אחר פטירתו קראה עיריית בני ברק את הרחוב שבו התגורר בסוף ימיו על שמו. חיבוריו: הרב טולדנו חיבר את הספר "קיצור שולחן ערוך השלם". הספר דומה לספר קיצור שולחן ערוך של הרב שלמה גאנצפריד, אך ההלכות שבו הן לפי מנהג מרוקו, על פי הספר כף החיים ואחרים. בספר מופיעים גם פיוטים שכתב, והידוע בהם הוא אשורר שירה לכבוד התורה,

קברו של
רבי רפאל
ברוך טולדנו
זצ"ל
בבני ברק



ניתן לקבל את העלון במייל. נא לשלוח בקשה למייל: Asher7171@walla.com

הצעות והארות יתקבלו בשמחה. אשר ביטון - רב משמר הגבול - ירושלים. 0524090556